

Beslutsunderlag

Styrelsen 2021-12-15

Beslutspunkt (10)

Diariern SLK: 1669/20

Handläggare: Ida Lindgren, Hållbarhets- och
säkerhetsansvarig

Telefon: 031-368 53 50

E-post: ida.lindgren@higab.se

Remissvar – Förslag till Göteborgs stads handlingsplan för att inga områden ska vara utsatta 2025

Förslag till beslut

I styrelsen för Higab AB:

1. Att tillstyrka förslaget till Göteborgs Stads handlingsplan för att inga områden ska vara utsatta 2025 (bilaga 1) med tillägget att synpunkterna i remissvaret (Bilaga 2) beaktas i slutversionen.
2. Att tillstyrka bedömningen över förslag på åtgärder
3. Att besluten förklaras omedelbart justerade.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har i budget 2021 gett kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med berörda nämnder och styrelser ta fram en handlingsplan för att inga områden ska vara utsatta 2025. Stadsledningskontoret redovisar i tjänsteutlåtandet 2021-08-16 ett förslag på handlingsplan och föreslår att den ska sändas på remiss till föreslagna remittenter.

Bedömning ur hållbarhetsdimensioner

Sammanfattningsvis görs bedömningen att förslaget till Göteborgs Stads handlingsplan för att inga områden ska vara utsatta 2025 bidrar positivt till måluppfyllelse av FN:s globala mål nr 3, god hälsa och välbefinnande, mål nr 4, god utbildning, mål nr 10, minskad ojämlikhet och mål nr 16, fredliga och inkluderande samhällen.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förslaget till handlingsplanen bedöms bidra positivt till den ekonomiska dimensionen. Förebyggande insatser är lönsamt i det långa loppet – såväl ur ett mänskligt som ur ett ekonomiskt perspektiv varpå de tidiga insatserna i barns och ungas uppväxtvillkor innebär goda investeringar.

Insatser som ökar tryggheten och delaktigheten innebär ökade kostnader i ett kort perspektiv men bedöms stimulera socioekonomiska vinster i ett längre perspektiv, oavsett handlingsplanens tidsplan till 2025.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förslaget till handlingsplanen bedöms bidra både positivt och negativt till den ekologiska dimensionen.

Arbetet som handlingsplanen pekar på bedöms generera ökad delaktighet i den demokratiska samhällsstrukturen och i den demokratiska samhällsstrukturen värnas det ekologiska omställningsarbetet. Samtidigt medför arbetet påverkan på klimatutsläpp genom ökade renoverings- och ombyggnationer, dock bedöms påverkan som relativt ringa.

Bedömning ur social dimension

Förslaget till handlingsplanen bedöms bidra positivt till den sociala dimensionen. Tidiga insatser i barns och ungas livsvillkor beaktar särskilt barnperspektivet. Insatser riktade för ökad trygghet och delaktighet skapar förutsättningar för hälsa och minskning av ojämlik hälsa inte bara i de utsatta områdena utan i hela staden. Sociala relationer mellan stadens invånare bedöms stärkas med ökad tillit och välmående som följd.

Bilagor

1. Remiss – Förslag Göteborgs Stads handlingsplan för att inga områden ska vara utsatt 2025
2. Remissvar - Göteborgs Stads handlingsplan för att inga områden ska vara utsatta 2025 - remissmall

Expediering

Stadsledningskontoret

Ärendet

Higabs styrelse har fått i uppdrag att svara på remiss – Förslag Göteborgs stads handlingsplan för att inga områden ska vara utsatta 2025 genom att besvara frågorna:

- Bedöms handlingsplanens insatser bidra till att förbättra barns och ungas livsvillkor i utsatta områden?
- Bedöms handlingsplanens insatser bidra till att förbättra tryggheten i utsatta områden?
- Bedöms handlingsplanens insatser bidra till ökad delaktighet i utsatta områden?
- Finns det ytterligare förslag på fokusområden som kan bidra till utvecklingen av utsatta områden?
- Förfogar nämnden/styrelsen över ytterligare relevanta ansvarsområden för att bidra till arbetet?
- Nämnd som utpekats särskilt ansvar: Vilka förutsättningar har nämnden för att hantera detta?
- Har nämnder/styrelser ytterligare förslag på åtgärder inom föreslagna fokusområden som kan bidra till utvecklingen av utsatta områden?
- Ser ni någon särskild utmaning avseende implementering av handlingsplanen i er egen verksamhet? Om så är fallet, var ser ni störst behov av central samordning och stöd?

Sammanfattande bedömning

Förslag har lämnats på föreslagen handlingsplan för att inga områden ska vara utsatta 2025. Sammanfattningsvis står Higab bakom den föreslagna handlingsplan med några få förslag rörande utveckling av föräldrautbildning, inkludera nämnder och styrelser som inte har direkt verksamhet i områdena att också göra en konsekvensbedömning av sina insatser, öka incitament för nyetablering av idrotts- och kulturlivet samt att insatser för förflyttning i försörjningskedjan fokuseras tydligare. Higab bör prioritera ny- och ombyggnation samt förvaltning av fastigheter i eller i närheten av de utsatta områdena och då med utgångspunkt i handlingsplanens fokusområden.

Göteborgs
Stad

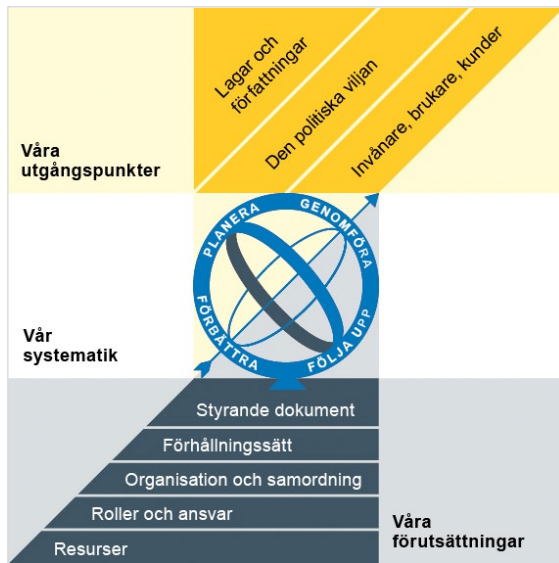
Göteborgs Stads handlingsplan för att inga områden ska vara utsatta 2025

[Eventuell underrubrik]

Planerande styrande dokument

Vision
Program
► Plan

Göteborgs Stads styrsystem

Utgångspunkterna för styrningen av Göteborgs Stad är lagar och författningar, den politiska viljan och stadens invånare, brukare och kunder. För att förverkliga utgångspunkterna behövs förutsättningar av olika slag. Stadens politiker har möjlighet att genom styrande dokument beskriva hur de vill realisera den politiska viljan. Inom Göteborgs Stad gäller de styrande dokument som antas av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen. Därutöver fastställer nämnder och bolagsstyrelser egna styrande dokument för sin egen verksamhet. Kommunfullmäktiges budget är det övergripande och överordnade styrande dokumentet för Göteborgs Stads nämnder och bolagsstyrelser.

Om Göteborgs Stads styrande dokument

Göteborgs Stads styrande dokument är våra förutsättningar för att vi ska göra rätt saker på rätt sätt. De anger vad nämnder/styrelser och förvaltningar/bolag ska göra, vem som ska göra det och hur det ska göras. Styrande dokument är samlingsbegreppet för dessa dokument.

Stadens grundläggande principer såsom demokratisk grundsyn, principer om mänskliga rättigheter och icke-diskriminering omsätts i praktisk verksamhet genom att de integreras i stadens ordinarie beslutsprocesser. Beredning av och beslut om styrande dokument har en stor betydelse för förverkligandet av dessa principer i stadens verksamheter.

De styrande dokumenten ska göra det tydligt både för organisationen och för invånare, brukare, kunder, leverantörer, samarbetspartners och andra intressenter vad som förväntas av förvaltningar och bolag. De styrande dokumenten ligger till grund för att utkräva ansvar när vi inte arbetar i enlighet med vad som är beslutat.

Styrande dokument			
Kommunala föreskrifter		Planerande och reglerande styrande dokument	
Normgivning mot enskild	Riktade styrande dokument	Planerande styrande dokument	Reglerande styrande dokument

Beslutad av: Kommunfullmäktige	Gäller för: Utpekade nämnder och styrelser i Göteborgs Stad	Diarienummer: 1669/20	Datum och paragraf för beslutet: [Text]
Dokumentsort: Plan	Giltighetstid: 2022 - 2025	Senast reviderad: [Datum]	Dokumentansvarig: Stadsledningskontoret, avdelningen för samhällsutveckling, avdelningschef

Bilagor:
Bilaga 1: Indikatorer

Innehåll

Inledning	6
Syftet med denna plan	6
Vem omfattas av planen	6
Giltighetstid	6
Bakgrund	6
Koppling till andra styrande dokument	6
Stödjande dokument	7
Genomförande av denna plan	7
Uppföljning av denna plan	7
Utgångspunkter för Göteborgs Stads handlingsplan för att inga områden ska vara utsatta 2025	8
Definition av utsatta områden	9
Utsatta områden	10
Särskilt utsatta områden	10
Riskområden	10
Planen	11
Planens mål	11
Flera uppdrag – samma mål	11
Styrande dokument	12
Övriga uppdrag inom det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet	12
Fokusområden och insatser	13
Fokusområde 1: Barns och ungas uppväxtvillkor	13
Insatser	14

Insats 1:1 Skolan som arena eller motsvarande koncept ska implementeras och utvecklas i de utsatta områdenas samtliga kommunala mellan- och högstadieskolor.....	14
Insats 1:2 Utökad timplan ska implementeras i de utsatta områdenas samtliga kommunala mellan- och högstadieskolor.....	15
Insats 1:3 Grundskolenämndens insatser för att få fler elever i utsatta områden att gå ut grundskolan med gymnasiebehörighet ska implementeras på alla grundskolor i utsatta områden	16
Insats 1:4 Grundskolenämnden får i uppdrag att ta fram en plan hur grundskolorna i utsatta områden ska bli mer attraktiva.....	16
Insats 1:5 Förskolenämnden ska fortsätta samt utöka sina insatser för att andelen barn i förskolan i utsatta områden ska öka	17
Insats 1:6 Föräldrar i utsatta områden ska erbjudas och motiveras att delta i föräldraskapsstöd, med särskilt fokus på åldrarna 7 – 16 år.....	17
Insats 1:7 Sociala insatser för barn och unga i utsatta områden som finansieras med Socialstyrelsens statsbidrag, ska utvärderas för att därefter bedöma vilka insatser som bör fortsätta samt utvecklas	18
Fokusområde 2: Grundläggande säkerhet och trygghet	19
Insatser	21
Insats 2:1 Samtliga nämnder och styrelser med verksamhet i utsatta områden ska i den kunskapsbaserade lägesbild som rapporteras till kommunstyrelsen ha ett särskilt fokus på utsatta områden	21
Insats 2:2 Underhåll i grundskolors och förskolors lokaler och utemiljöer i utsatta områden ska prioriteras	21
Insats 2:3 Underhåll och skötsel på offentliga platser ska prioriteras i utsatta områden och synkroniseras mellan nämnder och styrelser vad gäller frekvens och basnivå.....	22
Insats 2:4 Socialnämnderna ska samordna platssamverkan i respektive stadsområde, samverka med civilsamhället och vara vägen in för fastighetsägare som vill ta initiativ till platssamverkan i form av BID.....	22
Insats 2:5 Göteborgs Stad ska ha bemanning i utsatta områden alla dagar i veckan inklusive kvällar och helger. Idrottshallar och andra lokaler där barn och unga vistas samt utemiljöer, ska bemannas med personal med kompetens inom fritid och/eller socialt arbete.....	23
Fokusområde 3: Inflytande, delaktighet och tillit	24
Insatser	24
Insats 3:1 Medborgarkontor och/eller bibliotek ska finnas i alla utsatta områden.	24
Insats 3:2 Invånare i utsatta områden som inte tidigare tagit del av samhällsorientering ska erbjudas och motiveras att delta i kursen.....	25
Insats 3:3 Idrotts- och föreningsnämnden, kulturnämnden, nämnden för konsument- och medborgarservice, socialnämnderna och Förvaltnings AB	

Framtiden får i uppdrag att utveckla samverkan med föreningslivet i utsatta områden.....	26
--	----

Inledning

Syftet med denna plan

Handlingsplanens syfte är att skapa förutsättningar för nämnder och styrelser att genomföra och utveckla insatser som på olika sätt bidrar till att utvecklingen i stadens utsatta områden vänds och att inga områden klassas som särskilt utsatta år 2025.

Vem omfattas av planen

Planen gäller för socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst, nämnden för konsument- och medborgarservice, kulturnämnden, idrotts- och föreningsnämnden, förskolenämnden, grundskolenämnden, utbildningsnämnden, nämnden för arbetsmarknad- och vuxenutbildning, fastighetsnämnden, byggnadsnämnden, lokalnämnden, park- och naturnämnden, trafiknämnden samt styrelserna för AB Framtiden inklusive Göteborgslokaler samt Higab och Business Region Göteborg.

Giltighetstid

Denna plan gäller för perioden 2022 till 2025.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har enligt budget 2021 ett stärkt fokus på stadens ”utsatta” och ”särskilt utsatta” områden med ambitionen att dessa områden ska vara avförda från polisens lista 2025. Kommunfullmäktige har gett kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med berörda nämnder och styrelser ta fram en handlingsplan för att inga områden ska vara utsatta områden 2025.

Koppling till andra styrande dokument

Styrande dokument	Fastställare/beslut	Giltighet	Diariennr
Göteborgs Stads folkhälsoprogram	KF 2013-06-13	Tills vidare	1002/08
Göteborgs Stads program för en jämlik stad	KF 2018-01-18	2018 – 2026	1377/17
Göteborgs Stads plan för en jämlik stad	KF 2020-04-16	2020 – 2022	1028/19
Göteborgs Stads plan för arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck	KF 2019-11-21	2020 - 2023	1316/17

Göteborgs Stads plan mot våldsbejakande extremism	KF 2016-09-08		2045/15
Plan för meningsfull fritid	GSN 2020-11-17		3956/20
Framtidskoncernens strategi för utvecklingsområden 2020 - 2030	Förvaltnings AB Framtidens styrelse 2020-06-12	Tills vidare	2020/0083

Utöver ovan nämnda styrande dokument har handlingsplanen koppling till flera dokument som är under revidering eller ännu inte är beslutade. Stark koppling finns till Göteborgs Stads trygghetsskapande och brottsförebyggande program (dnr 0355/20), Göteborgs Stads barnrättsplan (dnr 1109/20) och uppdraget att ta fram en riktlinje i arbetet mot våldsbejakande extremism och radikaliserings (dnr 0887/19).

Göteborgs Stad har även tecknat en central överenskommelse med Polisområde Storgöteborg som styr samverkan mellan parterna gällande trygghetsskapande och brottsförebyggande insatser.

De insatser som beskrivs i ovanstående dokument och som har som syfte att motverka företeelser som utgör ett område klassas som utsatt, ska utföras och prioriteras i de utsatta områdena.

Stödande dokument

Följande dokument har använts vid framtagandet av handlingsplanen och stödjer handlingsplanens insatser:

- 34-punktsprogrammet – Regeringens åtgärder mot gängkriminalitet
- Kriminell påverkan i lokalsamhället – En lägesbild av utvecklingen i utsatta områden
- Långsiktiga reformprogram för minskad segregation år 2017 – 2025
- Regeringens långsiktiga strategi för att minska och motverka segregation

Genomförande av denna plan

Varje nämnd och styrelse med utpekat ansvar i handlingsplanen ansvarar för genomförandet av respektive insats. Nämnder och styrelser med utpekat samordningsansvar ansvarar för samordningen av respektive insats. Kommunstyrelsen ansvarar för att stödja implementering, genomförande, samordning och uppföljning av handlingsplanen som helhet.

Uppföljning av denna plan

Kommunstyrelsen får i uppdrag att ansvara för en samlad uppföljning av handlingsplanen och de uppdrag och åtgärder som tillsammans med handlingsplanen har en påverkan på målet att staden inte ska ha några utsatta områden. Uppföljning ska göras avseende

måluppfyllelse för ett antal indikatorer, se bilaga 1. Uppdraget innefattar att ta fram en struktur för rapportering till kommunfullmäktige. Nämnder och styrelser behöver kontinuerligt identifiera och lyfta ytterligare behov av insatser. Strukturen bör förutom nuläge innehålla en plan för det fortsatta arbetet för att målet ska nås. Uppföljning ska göras en gång per år och rapporteras till kommunfullmäktige.

Utgångspunkter för Göteborgs Stads handlingsplan för att inga områden ska vara utsatta 2025

Handlingsplanen syftar till att nå målet att inga områden i staden ska vara utsatta, risk- eller särskilt utsatta områden år 2025. För att nå målet krävs trygghetsskapande och brottsförebyggande åtgärder men lika viktiga är åtgärder som minskar och motverkar segregationen och ökar jämlikheten. Planen hänvisar både till tidigare av kommunfullmäktige fattade beslut om åtgärder för att komma till rätta med specifika företeelser som utgör kriterier för att ett område klassats som utsatt, och beskriver särskilda insatser riktade till de utsatta områdena.

En teoretisk utgångspunkt i det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet är en uppdelning utifrån preventionsnivåer. Det handlar om generella, riktade och behandlande åtgärder. Generella åtgärder riktar sig till alla invånare och platser där de bor, verkar och som de besöker. Riktade åtgärder fokuseras till riskgrupper, individer eller särskilt brottsdrabbade platser och behandlande åtgärder till dem som har begått eller drabbats av brott. Handlingsplanen för att inga områden ska vara utsatta 2025 fokuserar på generella åtgärder som riktar sig till alla som bor i Göteborgs Stads utsatta områden.

Handlingsplanen framhåller insatser som kommunen har rådighet över och som i vissa fall redan pågår. Syftet är att i de utsatta områdena förstärka, utöka och utveckla dessa insatser men också att initiera nya åtgärder. Arbetet med att vända utvecklingen i de utsatta områdena behöver ske lokalt. Det pågår redan flera aktiviteter i områdena som bidrar till att målet kan uppnås. Arbetet bedrivs såväl i stadens som i andra aktörers regi samt i samverkan mellan staden och andra aktörer.

Handlingsplanens fokus ligger främst på barn och unga i åldern 10 – 16 år och deras föräldrar. Orsaken till detta fokus är att barn och unga i mellan- och högstadiålder löper störst risk att rekryteras till kriminella gäng samtidigt som kommunen har en större möjlighet att påverka dem, då de fortfarande omfattas av skolplikt och därmed kan nå genom skolan. Det är också den åldersgrupp som det finns bäst förutsättningar att påverka inom den tidsperiod som planen gäller men även på längre sikt.

För att öka förutsättningarna att nå målet inom utsatt tid har kommunstyrelsen i huvudsak föreslagit insatser som bygger på de som redan pågår i de utsatta områdena. Det finns större möjligheter att uppnå resultat om befintliga insatser förstärks, utökas och utvecklas. För att vända utvecklingen i utsatta områden krävs också insatser som riktar sig till såväl yngre barn som äldre ungdomar och vuxna, både generella, riktade och behandlande åtgärder. I stadens verksamheter pågår ytterligare aktiviteter som bidrar till att uppnå målet. Det arbete som redan sker i stadens utsatta områden är högst väsentligt och ska fortsätta även om det inte finns med i handlingsplanen. Ytterligare riktade och

behandlande åtgärder kommer att tas fram inom de angränsande uppdrag som beskrivs på sidan 11.

Det är polisen som gör bedömningen om ett område är utsatt och i vilken omfattning. Staden behöver därför kraftsamla i alla utsatta områden för att förbättra förutsättningarna i de särskilt utsatta områdena likväl som att förhindra att situationen förvärras i de utsatta och riskområdena. I det fall ett område inte längre bedöms vara utsatt enligt polisens lägesbild bör stadens insatser fortgå planperioden ut för att inte riskera att situationen i området försämras. Om ett nytt område tillkommer bör insatser i det området påbörjas omgående.

För att ge möjligheter för nämnder och styrelser att efter planperioden fortsätta arbetet med att öka trygghet och jämlikhet i för närvarande utsatta områden, innehåller handlingsplanen även åtgärder som förväntas ge resultat på längre sikt.

Definition av utsatta områden

Det finns flera benämningar på områden som anses vara utsatta, exempelvis ”utanförskapsområden”, ”segregerade områden” och ”utsatta områden”. Olika myndigheter och aktörer tar fram begrepp och definitioner med olika metoder och för olika syften. Det gör att de olika benämningarna inte alltid belyser samma aspekter av utsatthet.

Uppdraget i budget 2021 att ta fram denna handlingsplan utgår från polisens definition av utsatta områden, varför dessa begrepp används i planen. När polisen använder begreppen utsatt, risk- eller särskilt utsatt område avses bostadsområden där kriminella nätverk i olika grad har påverkan på lokalsamhället. Med utsatt i denna betydelse avses att de boende påverkas negativt, antingen direkt på grund av brottslighet eller extremistisk verksamhet eller indirekt genom de konsekvenser detta leder till såsom otrygghet och rädsla.

Polisens definition ingår i deras nationella lägesbild som tas fram av underrättelseenheten vid Nationella operativa avdelningen (Noa) genom en analys av de områden som inrapporteras av Sveriges lokalpolisområden. Analysen består av en bedömning av graden av utsatthet utifrån fyra kriterier:

- De boendes benägenhet att delta i rättsprocessen
- Polisens möjlighet att utföra sitt uppdrag
- Eventuella parallella samhällsstrukturer
- Extremism, främst den våldsbejakande islamistiska extremismen

Samtliga områden har också gemensamt att de har en låg socioekonomisk status.

När begreppet ”utsatta områden” används i denna handlingsplan syftar det på alla tre nivåerna av utsatthet för att underlätta läsningen.

Utsatta områden

Ett utsatt område är ett geografiskt avgränsat område som karaktäriseras av en låg socioekonomisk status där de kriminella har inverkan på lokalsamhället. Påverkan kan utgöras av direkta påtryckningar, exempelvis genom hot och utpressning, eller indirekta, som till exempel narkotikahandel och offentliga våldshandlingar. Effekten blir att de boende i området upplever otrygghet, vilket i sin tur leder till en minskad benägenhet att anmäla brott och medverka i rättsprocessen.

Särskilt utsatta områden

Ett särskilt utsatt område kännetecknas av en allmän obenägenhet att delta i rättsprocessen. Det kan även förekomma systematiska hot och våldshandlingar mot vittnen, målsägare och anmälare i området. Ett särskilt utsatt område inbegriper även i viss mån parallella samhällsstrukturer, extremism såsom systematiska kränkningar av religionsfriheten eller starkt fundamentalistiskt inflytande som begränsar människors fri- och rättigheter samt en hög koncentration av kriminella. En ytterligare försvårande uppgift är om det ligger andra utsatta områden i nära anslutning till ett särskilt utsatt område. Då finns det risk för samverkan mellan kriminella personer eller nätverk från mer än ett område.

Riskområden

Det har även gått att identifiera en mellannivå som kallas riskområde, vilket är ett område som uppfyller samtliga kriterier för ett utsatt område men inte riktigt når upp till de kriterier som kännetecknar ett särskilt utsatt område. Läget är dock så alarmerande att det finns en överhängande risk att området riskerar att bli särskilt utsatt om inte adekvata åtgärder sätts in.

Planen

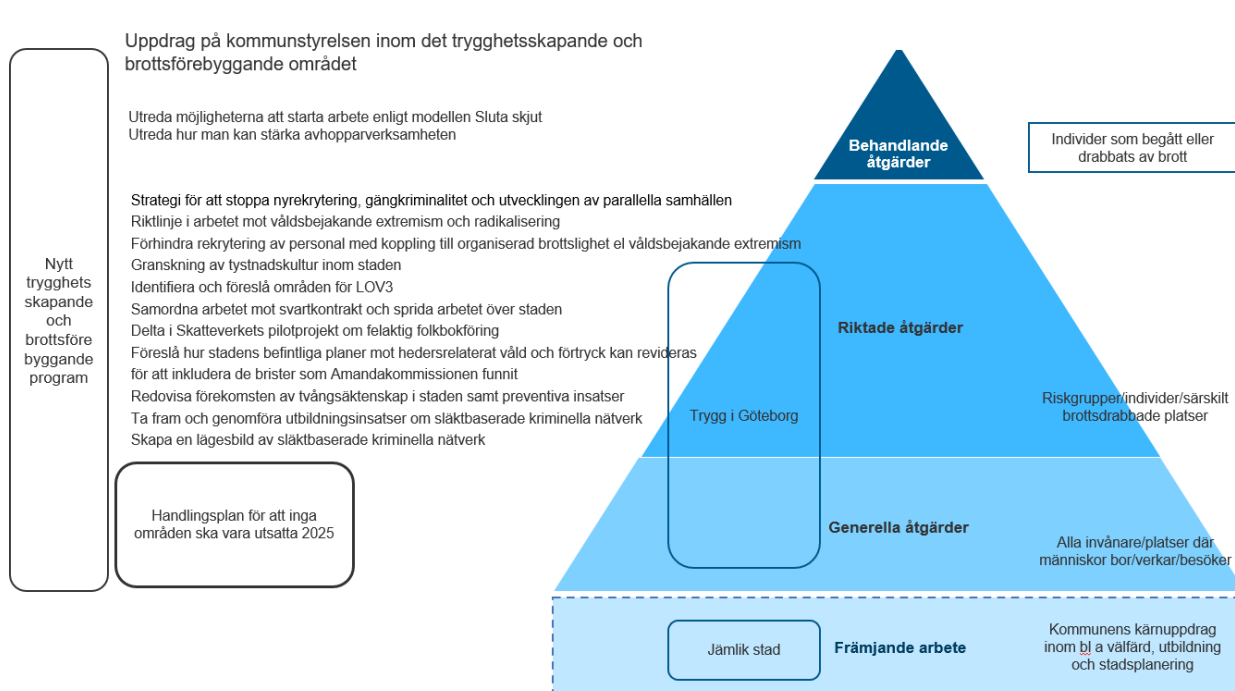
Planens mål

Målet för denna handlingsplan är att Göteborg inte ska ha några utsatta områden år 2025. Delmål är att staden inte ska ha några särskilt utsatta områden, att utvecklingen ska ha vänt i samtliga områden som idag finns på polisens lista samt att inga nya områden ska ha tillkommit.

Flera uppdrag – samma mål

För att vända utvecklingen i utsatta områden måste många aktörer arbeta tillsammans utifrån ett brett samhällsperspektiv. Aktörerna behöver få de förutsättningar som krävs för att livsvillkoren för boende i de utsatta områdena ska förbättras. Institutioner som skola, förskola, socialtjänst, sjukvård, polis, ansvarstagande fastighetsägare och ett väl fungerande civilsamhälle är avgörande för trygghet, hälsa och goda livsvillkor.

En teoretisk utgångspunkt i det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet är en uppdelning utifrån preventionsnivåer. Det handlar om generella, riktade och behandlande åtgärder. Generella åtgärder riktar sig till alla invånare och platser där de bor, verkar och som de besöker. Riktade åtgärder fokuseras till riskgrupper, individer eller särskilt brottsdrabbade platser och behandlande åtgärder till dem som har begått eller drabbats av brott tidigare. Insatserna som staden ska utföra för att vända utvecklingen i utsatta områden behöver rikta sig mot alla nivåer i preventionstriangeln. Handlingsplanen för att inga områden ska vara utsatta 2025 fokuserar på insatser som återfinns bland generella åtgärder som riktar sig till alla som bor i Göteborgs Stads utsatta områden.

Styrande dokument

Det finns flera program och planer bland stadens styrande dokument som syftar till att motverka förhållanden och företeelser som på olika sätt bidrar till att ett område räknas som utsatt. De dokument som rör jämlikhet, trygghetsskapande och brottsförebyggande åtgärder är relevanta för att vända utvecklingen i de utsatta områdena. De insatser som beskrivs i dokument som rör våldsbejakande extremism, hedersrelaterat våld och förtryck och andra företeelser som bidrar till utsatthet, måste utföras av de nämnder och styrelser som har ansvar för genomförandet och prioriteras i de utsatta områdena. Förutom de av kommunfullmäktige fattade beslut om åtgärder som gäller hela staden, kan respektive nämnd och styrelse ha beslutat om strategier och planer som styr den egna verksamheten och som är angelägna att följa för att målet med denna handlingsplan ska uppnås. Till dessa hör framför allt Framtidenkoncernens strategi för utvecklingsområden 2020 – 2030 som riktar sig till Förvaltnings AB Framtiden och dess dotterbolag.

Övriga uppdrag inom det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet

Stadsledningskontoret har flera pågående uppdrag som helt eller delvis syftar till att motverka företeelser som utgör kriterier för att områden ska klassas som utsatta av polisen. Uppdragen i förteckningen nedan utgör tillsammans med denna handlingsplan en kraftsamling mot utsatta områden.

Uppdrag	Tidsplan	Diarienumr
Nytt trygghetsskapande och brottsförebyggande program	KS 2021-11-24	0355/20
Säkerställa att stadens rutiner för nyanställning av personal förhindrar rekrytering av personer med koppling till organiserad brottslighet eller våldsbejakande extremism	KF 2021-09-16	1365/20
Ta fram en långsiktig strategi för att stoppa nyrekrytering, gängkriminalitet och utvecklingen av parallella samhällen i Göteborg.	KS 2021-10-27	1668/20
Identifiera och föreslå områden för LOV3-ansökningar	Beslut KS 2021-03-31 § 263	1670/20
Ta fram förslag till nya åtgärder för att motverka den extrema miljön och förebygga radikaliserings	KS 2021-09-29	0330/20
Ta fram en riktlinje i arbetet mot våldsbejakande extremism och radikaliserings	KS 2021-09-29	0887/19
Tillsätta extern granskning av tystnadskultur inom Göteborgs Stad, med särskild fördjupning för förvaltningar inom det sociala området	KS 2021-10-27	1313/20
Utreda möjligheterna för Göteborgs Stad att starta arbete enligt modellen Slutna Skjut i samverkan med andra myndigheter.	KS 2021-10-13	0353/21
Utreda hur man kan stärka avhoppverksamheten	KF 2021-09-16	1679/20
Samordna arbetet mot svartkontrakt och sprida arbetet över staden	KS 2021-12-15	1673/20
Delta i Skatteverkets pilotprojekt om felaktig folkbokföring	KS 2021-12-15	1680/20
Återkomma med förslag på hur stadens befintliga planer mot hedersrelaterat våld och förtryck kan revideras för att inkludera de brister som Amandakommissionen funnit	KS 2021-09-22	0792/21

Redovisa förekomsten av tvångsäktenskap i staden och vilka preventiva insatser som pågår	KS 2021-10-13	0793/21
Ta fram och genomföra utbildningsinsatser om släktbaserade kriminella nätverk, annan organiserad brottslighet och klanstrukturer för utvalda och relevanta personalgrupper i staden. Särskilt fokus ska ligga på hur släktbaserade kriminella nätverk påverkar politiskt beslutsfattande och myndighetsövning.	2022 Q1	0794/21
Skapa en lägesbild av släktbaserade kriminella nätverk och förtryckande klanstrukturer i Göteborg. Kopplingen mellan hedersförtryck och klanstrukturer ska utredas.	2022 Q1	0795/21

Fokusområden och insatser

Handlingsplanen fokuserar på generella och främjande åtgärder som riktar sig till alla som bor i Göteborgs Stads utsatta områden. Den har tagit fasta på de mål, fokusområden och strategier som beskrivs i Göteborgs Stads program för en jämlik stad och förslaget om Göteborgs Stads trygghetskapande och brottsförebyggande program.

Mot bakgrund av forskning och regeringens reformprogram för att minska segregation, utgår handlingsplanen från tre fokusområden som behöver stärkas och utvecklas för att motverka utsatthet och kriminalitet i bostadsområden:

- Barns och ungas uppväxtvillkor
- Grundläggande säkerhet och trygghet
- Inflytande, delaktighet och tillit

Insatserna nedan utgår från ett eller flera av de ovan beskrivna fokusområdena men knyter ibland an till fler fokusområden än just det de har kategoriserats under. Indikatorer och målvärden för respektive fokusområde återfinns i bilaga 1.

Fokusområde 1: Barns och ungas uppväxtvillkor

Goda uppväxtvillkor är grundläggande för att barn och unga ska kunna utveckla de förmågor som behövs för att kunna leva ett gott liv. Även om flera problem med segregation ligger på en nationell nivå har kommunen rådighet över ett flertal åtgärder för att förbättra barns och ungas uppväxtvillkor.

Av Göteborgs Stads program för en jämlik stad framgår att en god start i livet är avgörande för barns livsvillkor och hälsa, både under uppväxten och senare i vuxenlivet. Att barn tillgodogör sig en god utbildning och lever i en trygg social miljö påverkar deras livsvillkor och möjligheter senare i livet. Göteborgs Stad har möjlighet att påverka barns uppväxtvillkor genom exempelvis förskola, skola, socialtjänst, kultur och fritid samt goda livsmiljöer. Programmets målområde Skapa god start i livet och goda uppväxtvillkor innehåller strategier som samtliga syftar till att förbättra barns och ungas uppväxtvillkor. Både insatser som pågår inom ramen för stadens jämlikhetsarbete och andra kommunala insatser som bidrar till att stärka barns och ungas förmågor behöver förstärkas, utvecklas och garanteras i stadens utsatta områden.

I Framtidenkoncernens strategi för utvecklingsområden finns insatser riktade till barn och unga i form av fritidsaktiviteter, läsläsning och feriejobb. Allmännyttan är en viktig aktör i utsatta områden och kan i samverkan med andra parter med fördel vara aktiva i insatser för att barn och unga ska få bättre uppväxtvillkor. Fritidsverksamhet, utbildning och sociala insatser tillhör kommunens kärnuppdrag och bör samordnas av respektive nämnd med ansvar för detta i sitt reglemente.

Övriga styrande dokument med insatser som har påverkan på fokusområdet:

- Folkhälsoprogrammet
- Plan för jämlik stad
- Plan för arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck
- Plan för meningsfull fritid
- Central samverkansöverenskommelse mellan Polisområde Storgöteborg och Göteborgs Stad

Exempel på pågående uppdrag som har påverkan på fokusområdet:

- Göteborgs Stads barnrättsplan
- Strategi för att stoppa nyrekrytering, gängkriminalitet och utvecklingen av parallella samhällen

Insatser

Insats 1:1 Skolan som arena eller motsvarande koncept ska implementeras och utvecklas i de utsatta områdenas samtliga kommunala mellan- och högstadieskolor

Konceptet Skolan som arena verkar för att skapa en trygg mötesplats där barn och vuxna tillsammans med andra aktörer från offentlig, privat och idéburen sektor, stärker varje barns rätt till goda uppväxtvillkor. Skolorna blir ett nav i området dit boende i närsamhället kan komma och delta i olika kostnadsfria aktiviteter utanför lektionstid. Offentliga, idéburna och privata aktörer bjuds in för att bidra med resurser och aktiviteter för att fler barn och unga ska klara sina studier, ta del av kultur- och fritidsaktiviteter, känna sig trygga i sitt närområde och på sin skola och ha viktiga närvarande vuxna som stärker deras uppväxtvillkor. Skolan som arena är ett arbetssätt som stärker och förenklar samverkan där skolans lokaler blir ett nav i områdesarbetet. Inom staden förekommer liknande metoder såsom Skolan mitt i byn och Light's on. Konceptet finns redan på flera skolor i utsatta områden, men inte på alla.

Viktiga utgångspunkter och förutsättningar för arbetet är att skolans undervisning och timplan fredas, att aktiviteterna är kostnadsfria och att även andra boende i närområdet bjuds in. Många olika aktörer inom trygghetsarbete, fritidsverksamhet och kulturskolan anordnar meningsfulla fritidsaktiviteter i de olika områdena. Det är viktigt att inte starta parallella processer utan att bygga på det som fungerar och fylla på där det saknas insatser. Skolans verksamhet har för många ett stort förtroende och upplevs även som en trygg och legitim plats, vilket resulterar i att fler föräldrar tillåter sina barn att vara med på fritidsaktiviteter om de sker i just skolans lokaler. En annan fördel är att skolans tillgänglighetsanpassade lokaler samnyttjas mer och av fler.

Grundskolenämndens plan för meningsfull fritid är beslutad i grundskolenämnden 2020-11-17 § 286 och innehåller följande insatsområden: Skolan som arena, utökad timplan, utökad inskrivning i fritidshem och övrig samverkan och andra samarbeten. Planen för meningsfull fritid syftar till att överblicka och rikta insatser till framför allt mellanstadieelever i skolor med en social utsatthet.

Mellanstadietiden kan betraktas som en kritisk period för elever i socioekonomiskt utsatta områden. Fritidshemsinskrivningen minskar då generellt eftersom elever i högre utsträckning går hem själva och rörligheten för eleverna ute i närsamhället ökar. Elever i dessa områden har redan i lågstadiet en lägre inskrivningsfrekvens i fritidshem eftersom föräldrarna i lägre utsträckning arbetar eller studerar jämfört med andra områden, och i mellanstadiet minskar denna drastiskt. Särskilda satsningar på tiden efter skolan behöver göras så att elever får en meningsfull sysselsättning. Detta stärker eleverna vilket i sin tur gynnar deras skolprestationer, samtidigt som risken för socialt nedbrytande beteenden minskar.

Insats 1:1	Skolan som arena eller motsvarande koncept ska implementeras och utvecklas i de utsatta områdenas samtliga kommunala mellan- och högstadieskolor
Förväntat resultat	Fler barn får en meningsfull fritid och bättre skolresultat. Färre barn vistas efter skoltid i kriminella miljöer eller miljöer där de riskerar att rekryteras till kriminalitet. I ett längre perspektiv förväntas att fler elever går ut grundskolan med godkända betyg och behörighet till gymnasiet vilket ger större förutsättningar för avslutade gymnasiestudier, inträde på arbetsmarknaden och en ökad delaktighet i samhället.
Samordningsansvar	Grundskolenämnden
Ansvar	Grundskolenämnden, idrotts- och föreningsnämnden, kulturnämnden, lokalnämnden, socialnämnderna och Förvaltnings AB Framtiden
Uppföljning	En samlad uppföljning av samtliga uppdrag som bidrar till att staden inte ska ha några utsatta områden ska göras. Rapportering till kommunstyrelsen ska ske en gång per år.

Insats 1:2 Utökad timplan ska implementeras i de utsatta områdenas samtliga kommunala mellan- och högstadieskolor

På skolenheter där få elever är inskrivna i fritidshem, kan en förlängd skoldag fylla flera syften. Först och främst erbjuds eleverna utökad undervisningstid, vilket ger dem ökade möjligheter att lära sig mer. Dessutom utgör själva eftermiddagstiden ett alternativ till fritidshem, som många elever inte är berättigade till eller har möjligheter att delta i. Elever utan fritidsaktiviteter och som löper risk att hamna i socialt nedbrytande miljöer på sin fritid, ges därmed möjlighet till en alternativ aktivitet. Grundskolenämnden beslutade 2021-03-16 § 73 att fyra skolor fick utöka sina timplaner med start hösten 2021. Undervisningstiden utökas med minst fem timmar per vecka. Tiden som omfattas av utökad timplan blir obligatorisk för alla elever, och eleverna omfattas då av skolplikt. Undervisningen ska hålla samma kvalitet som övrig undervisning, det vill säga ledas av en lärare som är behörig i sina ämnen. Elevernas generella undervisningsbehov styr insatsen och utökad undervisning i aktuella skolämnen utformas. Det är också viktigt att ett mellanmål serveras eleverna på eftermiddagen.

Insats 1:2	Utökad timplan ska implementeras i de utsatta områdenas samtliga kommunala mellan- och högstadieskolor
Förväntat resultat	Fler barn får en meningsfull fritid och bättre skolresultat. Färre barn vistas efter skoltid i kriminella miljöer eller miljöer där de riskerar att rekryteras till kriminalitet. I ett längre perspektiv förväntas att fler elever går ut grundskolan med godkända betyg, behörighet till gymnasiet vilket ger större förutsättningar för avslutade gymnasiestudier, inträde på arbetsmarknaden och en ökad delaktighet i samhället.
Samordningsansvar	Grundskolenämnden
Ansvar	Grundskolenämnden
Uppföljning	En samlad uppföljning av samtliga uppdrag som bidrar till att staden inte ska ha några utsatta områden ska göras. Rapportering till kommunstyrelsen ska ske en gång per år.

Insats 1:3 Grundskolenämndens insatser för att få fler elever i utsatta områden att gå ut grundskolan med gymnasiebehörighet ska implementeras på alla grundskolor i utsatta områden

I budgeten för 2021 har utbildningsnämnden tillsammans med grundskolenämnden fått i uppdrag att utreda och ta fram en plan för att halvera andelen elever utan gymnasiebehörighet i skolor i utsatta områden till 2025. En del av utredningen ska även belysa hur staden ska hantera elever som inte når kunskapsmålen och behöver gå om en termin eller ett helt läsår. Göteborgs Stad behöver förbättra förutsättningarna för unga som bor i utsatta områden att påbörja och fullfölja gymnasiestudier, då fullföljda studier är en av de viktigaste faktorerna för att motverka kriminalitet. I dag krävs det i regel en gymnasieutbildning för att kunna få ett första jobb.

Grundskolenämnden och utbildningsnämnden utför redan insatser för att elever ska bli behöriga till gymnasiet och fullfölja sina studier. Det är angeläget att både befintliga insatser och de som en framtida plan kommer att omfatta implementeras på alla grundskolor i utsatta områden.

Insats 1:3	Grundskolenämndens insatser för att få fler elever i utsatta områden att gå ut grundskolan med gymnasiebehörighet ska implementeras på alla grundskolor i utsatta områden
Förväntat resultat	Fler elever går ut grundskolan med godkända betyg och behörighet till gymnasiet vilket ger större förutsättningar för avslutade gymnasiestudier, inträde på arbetsmarknaden och en ökad delaktighet i samhället.
Samordningsansvar	Grundskolenämnden
Ansvar	Grundskolenämnden
Uppföljning	En samlad uppföljning av samtliga uppdrag som bidrar till att staden inte ska ha några utsatta områden ska göras. Rapportering till kommunstyrelsen ska ske en gång per år.

Insats 1:4 Grundskolenämnden får i uppdrag att ta fram en plan hur grundskolorna i utsatta områden ska bli mer attraktiva

Det kan finnas fler insatser som kan göras för att öka kvaliteten och förbättra skolornas verksamhet. Grundskolenämnden har kunskap och kompetens i vilka ytterligare åtgärder

som behövs för att skapa goda förutsättningar för elever, pedagoger och övrig skolpersonal på skolor i utsatta områden.

Insats 1:4	Grundskolenämnden får i uppdrag att ta fram en plan för hur grundskolorna i utsatta områden ska bli mer attraktiva
Förväntat resultat	Fler elever går ut grundskolan med godkända betyg och behörighet till gymnasiet vilket ger större förutsättningar för avslutade gymnasiestudier, inträde på arbetsmarknaden och en ökad delaktighet i samhället.
Samordningsansvar	Grundskolenämnden
Ansvar	Grundskolenämnden
Uppföljning	Återrapportering till kommunstyrelsen under pågående planperiod

Insats 1:5 Förskolenämnden ska fortsätta samt utöka sina insatser för att andelen barn i förskolan i utsatta områden ska öka

Förskolenämnden har i budget 2021 uppdraget att vidta åtgärder för att andelen barn i förskolan i utsatta områden ska öka. Ett arbete för att uppnå målet är påbörjat och ska utvecklas till alla utsatta områden.

Att satsa tidigt i barns och ungas utveckling är något som har visat resultat, både för individen och samhället. Små främjande och förebyggande insatser tidigt i ett barns liv kan ge stor effekt. Att delta i pedagogisk verksamhet redan från tidig ålder har en stor påverkan på barns individuella utveckling. Andelen inskrivna barn i utsatta områden är betydligt lägre jämfört med andra delar av staden och det är prioriterat att den andelen ökar. Förskolan fyller en särskild roll för de barn som inte talar svenska och som inte har svensktalande föräldrar. Om barnen går på förskolan skapar det dessutom större förutsättningar för kvinnor att komma ut i arbetslivet och få möjlighet till egen försörjning.

Insats 1:5	Förskolenämnden ska fortsätta samt utöka sina insatser för att andelen barn i förskolan i utsatta områden ska öka
Förväntat resultat	Fler barn får tillgång till förskolans utbildning och blir bättre rustade inför grundskolan vilket leder till bättre skolresultat. Fler föräldrar, särskilt kvinnor, får möjlighet att studera och arbeta vilket leder till fler föräldrar i sysselsättning och egenförsörjning samt en ökad delaktighet i samhället.
Samordningsansvar	Förskolenämnden
Ansvar	Förskolenämnden och socialnämnderna Hisingen, Nordost och Sydväst.
Uppföljning	En samlad uppföljning av samtliga uppdrag som bidrar till att staden inte ska ha några utsatta områden ska göras. Rapportering till kommunstyrelsen ska ske en gång per år.

Insats 1:6 Föräldrar i utsatta områden ska erbjudas och motiveras att delta i föräldraskapsstöd, med särskilt fokus på åldrarna 7 – 16 år

Göteborgs Stad erbjuder olika varianter av föräldrastöd i olika stadsområden som fler föräldrar skulle kunna ta del av. En del föräldraskapsstöd är universellt och erbjuds alla föräldrar, bland annat genom det familjecentrerade arbetet, medan annat stöd är selektivt och riktar sig till vissa föräldrar utifrån särskilda behov. Föräldrar som kommit till

Sverige från andra länder och kulturer behöver orientera sig bland lagar, regler, normer och förväntningar som kan vara annorlunda jämfört med tidigare erfarenheter. För att möta detta behov har flera gruppbaseade föräldrautbildningar för nyanlända föräldrar vuxit fram. Förälder i nytt land är ett exempel. Kursen erbjuds av Integrationscentrum inom socialnämnden Centrum och ges på deltagarnas eget språk. Kursen har enligt följeforskning ökat deltagarnas kunskaper om och förståelse för hur till exempel socialtjänsten arbetar, hur skolan fungerar och vilka förväntningar som finns på dem som föräldrar, samt stärkt dem i föräldrarollen. Förälder i nytt land kan med fördel erbjudas även föräldrar som varit i Sverige en längre tid men som har ett behov av ett stöd på sitt förstaspråk och ett fokus på vad det innebär att vara förälder i Sverige. Även andra kurser som exempelvis ABC och Cope kan anpassas för att passa föräldrar med annan bakgrund.

Insats 1:6	Föräldrar i utsatta områden ska erbjudas och motiveras att delta i föräldraskapsstöd, med särskilt fokus på åldrarna 7 – 16 år
Förväntat resultat	Föräldraförmågan hos föräldrarna stärks och de får ett starkare nätverk av andra föräldrar i området samt en ökad kunskap om hur det är att vara förälder i Sverige samt vilka rättigheter, skyldigheter och möjligheter man har som förälder.
Samordningsansvar	Socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst
Ansvar	Socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst, förskolenämnden och grundskolenämnden
Uppföljning	En samlad uppföljning av samtliga uppdrag som bidrar till att staden inte ska ha några utsatta områden ska göras. Rapportering till kommunstyrelsen ska ske en gång per år.

Insats 1:7 Sociala insatser för barn och unga i utsatta områden som finansieras med Socialstyrelsens statsbidrag, ska utvärderas för att därefter bedöma vilka insatser som bör fortsätta samt utvecklas

Socialstyrelsen har fått i uppdrag av regeringen att fördela medel samt följa upp en satsning på sociala insatser för barn och unga i utsatta områden under åren 2021 - 2023. Statsbidraget är en del av de statsbidrag som är beslutade av riksdagen i samband med budgeten 2021 i syfte att minska och motverka segregation. Syftet med statsbidraget är att minska risken för barn och unga att dras in i eller på andra sätt drabbas av kriminalitet. Medlen kan gå till insatser som kompletterar, utvecklar och förstärker verksamhet som kommunerna redan bedriver inom ramen för det brottsförebyggande arbetet, samt insatser för att öka tillgängligheten i socialtjänstens verksamheter gentemot barn och unga. Statsbidraget kan främja eller förstärka befintlig verksamhet och bidra till en mer strukturerad samverkan mellan exempelvis socialtjänst, skola och polis på individnivå kring barn och unga som hamnat i eller riskerar att hamna i en kriminell livsstil. Sociala insatsgrupper (SIG) är en sådan lokal samverkansform, liksom skola-socialtjänst-polis-fritid (SSPF) och skolsociala team. Socialnämnd Centrum har ett uppdrag att samordna statsbidrag som går till socialnämnderna.

Kommunstyrelsen beslutade 2021-05-19 § 414 om fördelning av statsbidrag till socialnämnderna Hisingen, Nordost och Sydväst. Socialnämnderna har i sin tur beslutat om fördelning av de medel som kommit dem till del.

Socialnämnden Hisingen beslutade 2021-06-15 § 159 att använda det tilldelade statsbidraget till att utöka antalet fältsekreterare, SSPF-koordinator, SIG-koordinator samt

förebyggande socionom i skolan, bland andra insatser. Medel ska också gå till psykologiskt stöd till föräldrar med barn och unga i riskzon samt till implementering av inslussning i avhopparverksamhet.

I socialförvaltningen Nordosts förslag på fördelning finns bland annat insatser för att minska risken för att unga dras in i kriminalitet och förstärkning av den sociala barn – och ungdomsvården. Medel föreslås också användas till ökad samverkan med civilsamhället, insatser för att öka förmågan att förebygga hedersrelaterat förtryck och våld samt för utveckling av arbetet mot otillåten påverkan. Syftet är att stärka den lokala förmågan att motstå påverkan från parallella samhällsstrukturer i samverkan med skolan och allmännyttan med flera aktörer. Socialnämnden Nordost har 2021-05-25 § 181 beslutat enligt förvaltningens förslag på insatser.

2021-06-16 § 167 fick socialnämnden Sydväst information om att förvaltningen valt att använda statsbidraget till att förstärka fältarbetet, skolsocionomerna, arbetet kring det kommunala aktivitetsansvaret samt SSPF med flera insatser.

Forskning visar att tillfälliga statsbidrag riktade till utsatta områden bidrar till satsningar som får positiva effekter för de individer som får ta del av dem, men förändrar inte situationen i ett område på längre sikt. För att säkerställa att utvecklingen vänder i de utsatta områdena är det angeläget att insatser som påbörjas och förstärks med hjälp av tidsbegränsad finansiering, kan fortsätta även då det statliga bidraget upphört, förutsatt att de bedöms ge önskat resultat. Uppföljning ska göras i samband med slutrapportering till Socialstyrelsen 2023 för att besluta vilka insatser som bör fortsätta utföras även efter avslutad statlig finansiering.

Insats 1:7	Sociala insatser för barn och unga i utsatta områden som finansieras med Socialstyrelsens statsbidrag, ska utvärderas för att därefter bedöma vilka insatser som bör fortsätta samt utvecklas
Förväntat resultat	Kunskap om vilka av insatserna som ger önskat resultat
Samordningsansvar	Socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst
Ansvar	Socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst
Uppföljning	Uppföljning ska göras i samband med slutrapportering till Socialstyrelsen 2023

Fokusområde 2: Grundläggande säkerhet och trygghet

Grundläggande säkerhet och trygghet handlar både om trygghet i de nära relationerna inom familjen och trygghet genom bra boende och närmiljö. Sådana förhållanden bidrar till ökad tillit i lokalsamhället men också till en god och jämlik hälsa. Grundläggande säkerhet och trygghet i boendemiljön förutsätter en stark kollektiv förmåga eftersom det finns starka samband mellan hög kollektiv förmåga och lägre brottslighet och ökad trygghet. För att stoppa våldet behöver samhällets institutioner återta kontrollen av det offentliga rummet.

Göteborgs Stads trygghetsskapande och brottsförebyggande program som är under revidering, föreslår det övergripande målet att Göteborg ska vara en trygg och säker stad där vi tar ansvar och bidrar till ökad trygghet och minskad brottslighet. Som mål anges följande:

- Minska otryggheten till följd av rädslan att utsättas för brott

- Minska risken för brott i specifika miljöer/situationer
- Minska motivation att begå brott

I stadens program för en jämlik stad finns målområdet Skapa hållbara och jämlika livsmiljöer med underliggande strategier som syftar till att skapa en tryggare stad. Den fysiska miljöns utformning kan öka tryggheten och främja sammanhållning mellan grupper i samhället på individ-, områdes- och befolkningsnivå. En känsla av otrygghet kan också vara ett uttryck för bristande mellanmänsklig tillit och tillit till institutionerna samt socioekonomiska faktorer. Det finns vissa grundläggande förutsättningar för en hållbar och jämlik livsmiljö. Det är att ha en trygg boendemiljö, att känna tillhörighet, en passande och ekonomiskt överkomlig bostad samt en närmiljö som är omhändertagen och välfungerande. Det handlar också om att ha tillgång till stadens resurser i form av bland annat service, arbetsplatser, kollektivtrafik, offentliga platser och grönområden utan att de används som arenor för kriminalitet. Det handlar även om att säkerställa plats för rekreation och samspel för barn och unga genom tillgång till friytor och bra utemiljöer för lek och utevistelse vid bostäder, fritidshem, förskolor och grundskolor. Genom att motverka boendesegregation och främja goda boendemiljöer skapas förutsättningar för mer jämlika livsvillkor. Hemlöshet, otrygga boendeförhållanden, trångboddhet och en segregerad boendemiljö påverkar jämlikheten, hälsan och den sociala sammanhållningen negativt.

Insatser inom detta fokusområde är grunden i Framtidskoncernens superförvaltning som är en del av deras strategi. Följande insatser ingår i deras satsning:

- Trygghetssäkrade fastigheter
- Lokal närvaro 7 dagar/vecka
- Trygghetsdialoger
- Trygghetsvärdar
- Nolltolerans mot kriminell verksamhet
- Riktiga hyresförhållanden i alla lägenheter
- 24h-åtgärd av skadegörelse och klotter
- Sophantering utan nedskräpning

Motsvarande insatser behöver förekomma inom övriga nämnder och styrelser i staden.

Övriga styrande dokument som har påverkan på fokusområdet:

- Plan för jämlik stad
- Plan för arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck
- Central samverkansöverenskommelse mellan Polisområde Storgöteborg och Göteborgs Stad

Exempel på pågående uppdrag som har påverkan på fokusområdet:

- Långsiktig strategi för att stoppa nyrekrytering, gängkriminalitet och utvecklingen av parallella samhällen
- Identifiera och föreslå områden för LOV3-ansökningar
- Samordna arbetet mot svarta kontrakt

Insatser

Insats 2:1 Samtliga nämnder och styrelser med verksamhet i utsatta områden ska i den kunskapsbaserade lägesbild som rapporteras till kommunstyrelsen ha ett särskilt fokus på utsatta områden

Ett framgångsrikt trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete är kunskapsbaserat och utgår från lokala lägesbilder. Nämnder och styrelser ska strukturera och systematiskt kartlägga och analysera aktuella förhållanden och förutsättningar, vilket ska inkludera både problem, risker, och möjligheter på individ-, grupp- och samhällsnivå. Exempel på förhållanden kan vara otrygga platser och otillåten påverkan. Både de lokala lägesbilderna och den centrala lägesbilden ska ha ett särskilt fokus på de utsatta områdena. Lägesbilderna är en del av modellen Trygg i Göteborg som är en samverkan mellan Göteborgs Stad och polisen. De problem som framkommer i den lokala lägesbilden ska analyseras och en åtgärdsplan ska tas fram och följas upp.

Insats 2:1	Samtliga nämnder och styrelser med verksamhet i utsatta områden ska i den kunskapsbaserade lägesbild som rapporteras till kommunstyrelsen ha ett särskilt fokus på utsatta områden
Förväntat resultat	Adekvata och lokalt anpassade insatser
Samordningsansvar	Kommunstyrelsen
Ansvar	Samtliga nämnder och styrelser i Göteborgs Stad med verksamhet i utsatta områden
Uppföljning	En samlad uppföljning av samtliga uppdrag som bidrar till att staden inte ska ha några utsatta områden ska göras. Rapportering till kommunstyrelsen ska ske en gång per år.

Insats 2:2 Underhåll i grundskolor och förskolors lokaler och utemiljöer i utsatta områden ska prioriteras

Lokalnämnden har en underhållsskuld gällande förskolor och grundskolor i hela staden som inte har renoverats och underhållits trots behov. Dåliga lokaler drabbar undervisningen. När skolor används även efter skoltid inom ramen för Skolan som arena drabbas även fritidsverksamhet av dåligt underhållna lokaler. Utemiljöer på skolgårdar och förskolegårdar används av barn och deras föräldrar även efter skoltid och på helger och lov, då de utgör tillgängliga lekplatser i områdena. Det är angeläget att underhåll och renoveringar prioriteras i utsatta områden där trångboddheten är stor och barn och unga vistas utanför hemmet i stor utsträckning, men samtidigt inte deltar i organiserade fritidsaktiviteter i samma omfattning som jämnåriga i områden med bättre socioekonomiska förutsättningar.

Insats 2:2	Underhåll i grundskolor och förskolors lokaler och utemiljöer i utsatta områden ska prioriteras
Förväntat resultat	Lokaler och utemiljöer som är upprustade leder till mindre skadegörelse och klotter vilket ökar tryggheten och på sikt även förtroende och tillit hos elever, föräldrar, personal och invånare i området.
Samordningsansvar	Lokalnämnden

Ansvar	Lokalnämnden, förskolenämnden och grundskolenämnden.
Uppföljning	En samlad uppföljning av samtliga uppdrag som bidrar till att staden inte ska ha några utsatta områden ska göras. Rapportering till kommunstyrelsen ska ske en gång per år.

Insats 2:3 Underhåll och skötsel på offentliga platser ska prioriteras i utsatta områden och synkroniseras mellan nämnder och styrelser vad gäller frekvens och basnivå

Flera nämnder och styrelser, samt även andra aktörer såsom Västra Götalandsregionen (Västtrafik) och privata fastighetsägare, ansvarar för skötsel och underhåll av offentliga platser i staden. Förvaltnings AB Framtiden har inom ramen för sin superförvaltning som är en del av koncernens strategi för utvecklingsområden 2020 – 2030, flera insatser som syftar till att utomhusmiljöerna i bostadsområdena ska vara rena och välskötta. Bland annat åtgärdas skadegörelse och klotter inom 24 timmar. Insatserna bidrar till att öka tryggheten på platserna.

En ren och städad miljö bidrar till att skapa trygghet i staden. Skadegörelse, klotter och nedskräpning har stor inverkan på människors upplevda trygghet och känsla av trivsel, särskilt i utsatta områden. När flera olika aktörer har ansvar för näraliggande områden är det angeläget att de samordnar sig för att insatserna ska vara likvärdiga vad gäller nivå och frekvens.

Insats 2:3	Underhåll och skötsel på offentliga platser ska prioriteras i utsatta områden och synkroniseras mellan nämnder och styrelse vad gäller frekvens och basnivå
Förväntat resultat	Platser som underhålls, städas och sköts minskar risken för skadegörelse och klotter och attraherar fler människor att vistas utomhus i offentliga miljöer, vilket minskar risken för kriminalitet. Tryggheten ökar och på sikt även förtroende och tillit hos invånarna i området.
Samordningsansvar	Förvaltnings AB Framtiden
Ansvar	Förvaltnings AB Framtiden, Higab, park- och naturnämnden samt trafiknämnden
Uppföljning	En samlad uppföljning av samtliga uppdrag som bidrar till att staden inte ska ha några utsatta områden ska göras. Rapportering till kommunstyrelsen ska ske en gång per år

Insats 2:4 Socialnämnderna ska samordna platssamverkan i respektive stadsområde, samverka med civilsamhället och vara vägen in för fastighetsägare som vill ta initiativ till platssamverkan i form av BID

Socialnämnderna har enligt sina respektive reglementen ansvar för att vara en aktiv part när det gäller insatser inom grannskapsarbete och samverkan med civilsamhället. I detta ansvar bör även ingå samordning av platssamverkan, dels sådan som sker mellan olika nämnder och styrelser, dels sådan som sker på initiativ av fastighetsägare i området, så kallade BID:ar.

Platser som i dag upplevs som otrygga kan utvecklas i syfte att göra dem mer attraktiva för människor att besöka och att uppehålla sig vid. Här har det lokala civilsamhället en

viktig roll. Socialnämnderna kan uppmuntra och ingå i samarbeten mellan olika aktörer för att göra utpekade platser mer attraktiva. Fastighetsägare och affärer är viktiga samarbetspartners för att göra staden mer attraktiv och trygg. När det finns privata fastighetsägare i anslutning till exempelvis torg kan BID vara ett viktigt verktyg.

Insats 2:4	Socialnämnderna ska samordna platssamverkan i respektive stadsområde, samverka med civilsamhället och vara vägen in för fastighetsägare som vill ta initiativ till platssamverkan i form av BID
Förväntat resultat	Bättre samverkan mellan olika aktörer i området kan leda till mindre skadegörelse och lägre risk för kriminalitet. Genom platssamverkan kan även de boendes delaktighet och inflytande på området öka, vilket leder till ökad trygghet och tillit. Fler efterfrågade aktörer inom handel och näringsliv kan på sikt vilja etablera sig i området.
Samordningsansvar	Socialnämnderna Hisingen, Nordost och Sydväst
Ansvar	Samtliga nämnder och styrelser i Göteborgs Stad som har verksamhet i området
Uppföljning	En samlad uppföljning av samtliga uppdrag som bidrar till att staden inte ska ha några utsatta områden ska göras. Rapportering till kommunstyrelsen ska ske en gång per år.

Insats 2:5 Göteborgs Stad ska ha bemanning i utsatta områden alla dagar i veckan inklusive kvällar och helger. Idrottshallar och andra lokaler där barn och unga vistas samt utemiljöer, ska bemannas med personal med kompetens inom fritid och/eller socialt arbete

Stadens verksamhetslokaler, bland annat idrottshallar där barn och unga vistas i stor utsträckning, är lågt bemannade och är i utsatta områden ofta arenor för kriminalitet. Bemanningen ska öka och utgöras av personal med kompetens att möta människor, för att skapa trygghet för både personal och för de medborgare som använder lokalerna. Detta ska även gälla intilliggande utemiljöer. Bemanningen kan exempelvis bestå av fritidsledare och fältarbetare.

Insats 2:5	Göteborgs Stad ska ha bemanning i utsatta områden alla dagar i veckan inklusive kvällar och helger. Idrottshallar och andra lokaler där barn och unga vistas samt utemiljöer, ska bemannas med personal med kompetens inom fritid och/eller socialt arbete
Förväntat resultat	Närvarande personal från staden förväntas bidra till mindre skadegörelse och kriminalitet både utomhus och i stadens lokaler, samt minska risken för otillåten påverkan. Flera invånare i olika åldrar använder lokalerna vilket ökar tryggheten. Färre unga rekryteras till kriminalitet och fler barn och unga med individuella behov av insatser kan fångas upp.
Samordningsansvar	Socialnämnderna Hisingen, Nordost och Sydväst
Ansvar	Socialnämnderna Hisingen, Nordost och Sydväst, idrotts- och föreningsnämnden, lokalnämnden
Uppföljning	En samlad uppföljning av samtliga uppdrag som bidrar till att staden inte ska ha några utsatta områden ska göras. Rapportering till kommunstyrelsen ska ske en gång per år.

Fokusområde 3: Inflytande, delaktighet och tillit

För att vända utvecklingen krävs att relationerna och representationen i utsatta områden utvecklas. Erkännande sker genom ständiga möten och i olika situationer. Fungerande former för samlevnad behöver utvecklas men det innebär inte att till exempel ojämlika köns- eller maktordningar ska accepteras. Det är angeläget med vägledande principer som gott bemötande, likabehandling och icke-diskriminering hos de yrkesgrupper som möter människor i området, eftersom de utgör en förutsättning för att bygga goda relationer med invånarna. Med representation avses möjligheter till jämlikt deltagande i det offentliga livet.

Fokusområdets inriktning återfinns i Göteborgs Stads program för en jämlik stad och omfattas av målområdet Skapa förutsättningar för inflytande, delaktighet och tillit. En betydelsefull del i skapandet av en jämlik stad är arbetet med att skapa förutsättningar för delaktighet, inflytande och tillit för alla göteborgare, oavsett socioekonomisk status, geografisk hemvist, kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, ålder och sexuell läggning. På samhällsnivå handlar delaktighet och inflytande om möjligheten att delta i styret av det gemensamma. Delaktighet och inflytande handlar också om invånarnas möjligheter att delta i civilsamhället, i folkrörelser och i lokalsamhället. Delaktighet och inflytande är också viktigt på individnivå för att minska skillnaderna i livsvillkor. Det är en fråga om kontroll, inflytande och delaktighet i det dagliga livet, i till exempel skolan, i bostadsområdet och i rollen som brukare av olika offentliga tjänster. Det kan vidare handla om gemenskap i sociala nätverk i vardagen. Att lösa problem tillsammans med andra skapar tilltro till deras välvilja och stärker därmed tilliten mellan människor.

Förvaltnings AB Framtidens insats med trygghetsdialoger är en viktig åtgärd för att utveckla boendeinflytandet och stärka demokrati och delaktighet i områdena.

Övriga styrande dokument som har påverkan på fokusområdet:

- Folkhälsoprogrammet
- Plan för jämlik stad

Exempel på pågående uppdrag som har påverkan på fokusområdet:

- Långsiktig strategi för att stoppa nyrekrytering, gängkriminalitet och utvecklingen av parallella samhällen i Göteborg
- Säkerställa att stadens rutiner för nyanställning av personal förhindrar rekrytering av personer med koppling till organiserad brottslighet eller våldsbejakande extremism
- Granskning av tystnadskultur inom Göteborgs Stad.

Insatser

Insats 3:1 Medborgarkontor och/eller bibliotek ska finnas i alla utsatta områden.

Idag saknas medborgarkontor och/eller bibliotek i flera utsatta områden. I områden där flera invånare saknar kunskaper i svenska språket, digitala verktyg och digital kompetens blir behovet av fysiska kontakter med sådana institutioner stort. Verksamheterna är

angelägna, kan utgöra mötesplatser i området och kan gärna finnas i anslutning till annan verksamhet såsom idrottshallar, fritidsgårdar och fältverksamhet för att gynna ett flöde av människor i olika åldrar. De ska ha god bemanning, generösa öppettider och kan även arbeta uppsökande i området. Sådana mötesplatser har betydelse för utvecklingen av området. Nämnden för konsument- och medborgarservice har i budget 2021 fått i uppdrag att ta över förvaltning och utveckling av stadens medborgarkontor. Utvecklingen kan ske i samverkan med informationskontoret inom socialnämnd Centrum som är ett medborgarkontor där information, rådgivning och vägledning ges på flera språk.

Insats 3:1	Medborgarkontor och/eller bibliotek ska finnas i alla utsatta områden
Förväntat resultat	Ökad delaktighet i samhället
Samordningsansvar	Nämnden för konsument- och medborgarservice samt kulturnämnden
Ansvar	Nämnden för konsument- och medborgarservice, kulturnämnden, idrotts- och föreningsnämnden, lokalnämnden samt socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst
Uppföljning	En samlad uppföljning av samtliga uppdrag som bidrar till att staden inte ska ha några utsatta områden ska göras. Rapportering till kommunstyrelsen ska ske en gång per år.

Insats 3:2 Invånare i utsatta områden som inte tidigare tagit del av samhällsorientering ska erbjudas och motiveras att delta i kursen

Nyanlända som deltar i etableringsprogram genom Arbetsförmedlingen har rätt till kurs i samhällsorientering motsvarande 100 timmar. Kursen innehåller bland annat utbildning i rättigheter och skyldigheter, jämlikhet, demokrati och jämställdhet, barns rättigheter samt information om utbildning, arbetsmarknad och hälsa. Kursen ges i dialogform på olika språk av Integrationscentrum under socialnämnd Centrum. Enlig lag (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare ska även anhöriginvandrare erbjudas kursen. Detta är en grupp som kan vara svår att nå med information om möjligheten att delta, varför särskilda insatser kan behöva göras i samverkan mellan flera nämnder.

Insats 3:2	Invånare i utsatta områden som inte tidigare tagit del av samhällsorientering ska erbjudas och motiveras att delta i kursen
Förväntat resultat	Fler invånare i utsatta områden har kunskap om det svenska samhället och staden Göteborg, och vilka rättigheter och skyldigheter man har som medborgare. Med ökade kunskaper ökar också tilliten och delaktigheten.
Samordningsansvar	Socialnämnd Centrum
Ansvar	Socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst, förskolenämnden, grundskolenämnden, nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning
Uppföljning	En samlad uppföljning av samtliga uppdrag som bidrar till att staden inte ska ha några utsatta områden ska göras. Rapportering till kommunstyrelsen ska ske en gång per år.

Insats 3:3 Idrotts- och föreningsnämnden, kulturnämnden, nämnden för konsument- och medborgarservice, socialnämnderna och Förvaltnings AB Framtiden får i uppdrag att utveckla samverkan med föreningslivet i utsatta områden

Civilsamhället och föreningslivet är viktiga aktörer i arbetet med att vända utvecklingen i utsatta områden. Arbetet blir mer effektivt när olika aktörer samverkar. Civilsamhällets organisationer har en unik lokalkännedom och kunskap som behövs i arbetet med att minska och motverka segregation, mildra dess effekter och skapa trygga samhällen. Att stötta och samverka med föreningar i utsatta områden bidrar till ökat inflytande, delaktighet och tillit hos invånarna samt kan främja trygghet och barns och ungas uppväxtvillkor.

Insats 3:3	Idrotts- och föreningsnämnden, kulturnämnden och socialnämnderna får i uppdrag att utveckla samverkan med föreningslivet i utsatta områden
Förväntat resultat	Ökad trygghet, ökad delaktighet, ökad tillit
Samordningsansvar	Idrotts- och föreningsnämnden
Ansvar	Idrotts- och föreningsnämnden, kulturnämnden, nämnden för konsument- och medborgarservice, socialnämnd Centrum, socialnämnd Hisingen, socialnämnd Nordost, socialnämnd Sydväst och Förvaltnings AB Framtiden
Uppföljning	Återrapportering till kommunstyrelsen under pågående planperiod

Göteborgs Stads handlingsplan för att inga områden ska vara utsatta 2025 – remissmall

Instruktion: Eventuella kommentarer skrivs i de vita rutorna. Bedömningarna kan med fördel innehålla konkreta förslag.

Nämnd/styrelse/råd/myndighet/ organisation	Higab AB
---	----------

Besvaras av alla remissinstanser	
Fråga	Kommentar/bedömning
Bedöms handlingsplanens insatser bidra till att förbättra barns och ungas livsvillkor i utsatta områden?	<p>Ja handlingsplanens insatser bedöms bidra till att förbättra barns och ungas livsvillkor i utsatta områden.</p> <p>Kommentar: Insats 1:6 Föräldrar i utsatta områden ska erbjudas och motiveras att delta i föräldraskapsstöd, med särskilt fokus på åldrarna 7 – 16 år.</p> <p>Förslag att föräldrautbildningarna differentieras utifrån genus. Faderskapet lyfts upp som en central del i pojkaras uppväxtvillkor.</p>
Bedöms handlingsplanens insatser bidra till att förbättra tryggheten i utsatta områden?	<p>Ja handlingsplanens insatser bedöms bidra till att förbättra tryggheten i utsatta områden.</p> <p>Kommentar: Insats 2:1 Samtliga nämnder och styrelser med verksamhet i utsatta områden ska i den kunskapsbaserade lägesbild som rapporteras till kommunstyrelsen ha ett särskilt fokus på utsatta områden</p> <p>Förslag: Kan eventuellt finnas en poäng med att nämnder och styrelser som inte har verksamhet i utsatta områden också alltid funderar på hur beslut och verksamhet påverkar de utsatta områdena, dvs en konsekvensanalys riktad mot de utsatta områdena (dessa kan i vissa fall påverkas sekundärt av insatser som görs på andra ställen i staden).</p>

<p>Bedömds handlingsplanens insatser bidra till ökad delaktighet i utsatta områden?</p>	<p>Ja handlingsplanens insatser bedöms bidra till ökad delaktighet i utsatta områden.</p> <p>Kommentar: Insats 3:3 Idrotts- och föreningsnämnden, kulturnämnden, nämnden för konsument- och medborgarservice, socialnämnderna och Förvaltnings AB Framtiden får i uppdrag att utveckla samverkan med föreningslivet i utsatta områden.</p> <p>Förslag: Insatsen kan med fördel kompletteras med insatser för nyetablering av idrotts, kultur och föreningsliv i områdena dvs öka incitamenten för ex de idrotter som idag inte finns i områdena att etablera sig i områdena.</p>
<p>Finns det ytterligare förslag på fokusområden som kan bidra till utvecklingen av utsatta områden?</p>	<p>Insatser för att förflyttas i försörjningskedjan med bäring på att den socioekonomiska statusen ska höjas. Koppling till det näringslivsstrategiska programmet kan göras med fördel. I detta arbete bör arbetslivsinsatser lyftas.</p> <p>Arbetsförmedling, Försäkringskassan och andra statliga myndigheter bör ha hög närvaro i områdena.</p>

Besvaras endast av nämnder/styrelser	
Fråga	Kommentar/bedömning
Förfogar nämnden/styrelsen över ytterligare relevanta ansvarsområden för att bidra till arbetet?	-
Nämnd som utpekats särskilt ansvar: Vilka förutsättningar har nämnden för att hantera detta?	-
Har nämnder/styrelser ytterligare förslag på åtgärder inom föreslagna fokusområden som kan bidra till utvecklingen av utsatta områden?	-
Ser ni någon särskild utmaning avseende implementering av handlingsplanen i er egen verksamhet? Om så är fallet, var ser	Realistiskt att ny - ombyggnation och förvaltning av fastigheter för Higabs räkning i eller i närheten av områdena har fokus på det som beskrivs i

ni störst behov av central samordning och stöd?

handlingsplanen. Om prioritering behöver ske mellan dessa områden kan det med fördel utgå från en central lägesbild.